

Sz. konzultáció és kiadás
Strada Baron L. Pop (R.)
Telefon

Dl. Ramaseter Róbert
Budapest

Bijeli J. Disztér 2. Ilc. 8.

Egész Évfolyam — 320 Lei

Egy hónapra — 110 Lei

X. évfolyam * 223 szám

1929

Október 1 Kedd

5689 év Elul 26

Ara 5 Lei

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kolozsváron hirdetések

Rudolf Mosse

S. A.

Str. Reg. Maria No. 36 Tel. 4-13

és a

Lloyd Express

Str. Reg. No. 20, Telefon 4-55

hirdetési irodák vesznek fel

II. növekedéknapió

19. 11. 19

Uj éra Magyarországon

A reakciós Magyarország diktatórikus vaspántokkal pléhelt kapuját egyre hangosabban döngetik a demokratikus követelések. Közel tíz év óta az volt a helyzet Magyarországon, hogy aki demokratikus átalakulást követelt, azt leházarulták, vagy pedig nemzetgyaláznak kiáltották ki. Egy feudális-arisztokrata reneszánsz virágzik tíz év óta ezen a megtépett földterületen, melynek dolgozó tömegei hihetetlen nyomort és szenvedést viseltek vállaikon mindmáig. Viselik annak ellenére, hogy ennek a szegénységnek nem kizárólag a trianoni békeszerződés az oka, hanem főleg az a gazdaságpolitika, az az állami centralizmus, mely tisztas látásokat mögé rejtett diktatúrájával egy kisdud kaszt kezébe játszotta át mindazokat a lehetőségeket, melyek egy kilencmillió nép életének megjavítására volna alkalmasak.

A világháború előtt Magyarország feudális-arisztokrata kormányzata arra való hivatkozással tagadta meg az általános és titkos választójogot a tömegektől, hogy ez a nemzeti állam felborulásához vezetne. A világháború és forradalmak lezajlása után, amikor már Magyarország tiszta nemzeti államalakult át, nem lehetett többé ezzel a jelszóval operálni. Az új jelszó tehát az lett, hogy az általános, titkos választójogot azért nem lehet bevezetni, mert az a bolsevizmus esélyeit erősítené meg. Hogy ez a jelszó mennyire tartalmatlan arra elég egyetlen érvet felhozni, nevezetesen azt, hogy a bolsevizmus és a demokrácia teljesen kizárják egymást; a bolsevizmus kizárólag az erőszakra épít, ép úgy, mint az a leplezett és semmiesetre sem a fejlődés útjába eső fascizmus, mely ma Magyarországon egy alparlamentarizmussal kendőzi magát.

Tíz éven keresztül, míg Angliában a konzervatív kormányzat, Franciaországban a szélső nacionalizmus, Németországban pedig szintén jobboldali irányzat volt uralmon, — ezt a demokráciaellenességet, minden közhangulat ellenére is fenn lehetett tartani, mert belülről szuronyokra épült, kívülről pedig egy reakciós külpolitikai irányzatra. Míg azonban ugy Németországban, mint Angliában fél vagy teljes baloldali kormányzat vette át az államügyek és a külpolitika irányítását, míg Franciaországban is meggyöngült a poancaréi „sacro egoismo” politikája, s míg a Rothermere lord is felfüggesztette feltétlen hódolatát egy antidemokratikus Magyarországgal szemben, — azóta a magyar antidemokratizmus is elvesztette maga alól azt a szilárd talajt, amelyre mindezt ideig külpolitikai tekintetben is támaszkodhatott. Magyarország természetes szövetségese: a fascista Olaszország ma már szellemében és lényegében is elszigetelt áll az európai államok sorában s így arról az oldalról sem számíthat olyan feltétlen, főleg pedig sikeres támogatásra, mint a fascizmus támogatott angol konzervatív kormány idején.

Ez és csakis ez a körülmény, nem pedig Magyarország jelenlegi urainak belátása, vagy a javulás útjára való térése magyarítja meg azt az egyre erősödő mozgást, mely a magyarországi demokrácia körében észlelhető. A magyarországi demokratikus közvélemény hangjának és küzdelmének erősödése nemcsak a belső elégedetlen-

ségre, hanem elsősorban a külföldi erőviszonyok demokratikus eltolódására támaszkodik. Ma már Rothermere lord is nyíltan hangoztatja, hogy nincs olyan nyugati ember a világon, aki még hinnen a magyar áldemokráciában, amely vállalná a közösséget azzal a rezsimmel, mely tíz év óta a dolgozó polgárság és munkásság szisztematikus pauperizálásából, jogfosztásból és az állami, illetőleg nemzeti vagyonnak életképtelen, de annál antiszemitaibb tendenciájú vállalatok felségelyezéséből nőtt puffadtra.

A mi számunkra rendkívül biztató jelenség, hogy a magyar demokrácia

élén olyan kiváló közéleti férfiak vívják a küzdelmet a reakció bátyái ellen, mint Balthazár Dezső debreceni református püspök, aki tudvalevőleg mindig bátran szállott szembe a fajvédő terrorizmussal és egy olyan kiváló nyugati gondolkozású politikus, mint Nagy Emil. A magyar reakció bukása nemcsak az ottani dolgozó tömegek életének megjavulását, a hivatalos antiszemitizmusnak csökkenését fogja magával hozni, de a romániai reakció alól is kirugja azt a kedvenc vesszőparipát, melyre mindig arra való hivatkozással ülték fel, hogy a magyar reakcióval

szemben csak reakcióval lehet védekezni s a kisebbségi kérdést sem lehet becsületesen megoldani addig, amíg a reakciós Magyarországon tüzzel-vassal szíjják az irredentizmus zűzét.

Mindezeketől függetlenül is, a magyarországi Bethlen rezsim bukása az európai haladás országútján nagy előrelendülést jelentene és garanciája volna annak, hogy rövidesen Európa nyugati részén likvidálni lehet a háboru szörnyű örökségét, mely különböző diktatúrákban és elnyomatásokban zudult ránk.

Nyugtalan tengeren halad előre a Macdonaldot vivő békehajó

Pompás előkészületeket tesz Newyork városa Macdonald fogadtatására

Macdonald Optimista nyilatkozatot adott a Berengaria fedélzetén az „Excelsior munkatársának

(London), szeptember 30. Macdonald szombaton Southamptonban a Berengaria fedélzetére szállott, hogy Amerikába vitorlázzon. Ez a hajószállítás ezúttal történelmi jelentőségű: az angol-amerikai flottaleszerelés ügyét szolgálja s az általános leszerelés nagy művének bevezetője. Érdekes, hogy a francia és az angol sajtó cikkeiben békehajónak nevezi a Berengariát, amely tegnap délután rövid tartózkodásra befutott a cherbourgi kikötőbe. A Berengaria érkezésekor a kikötő összes hajói megszólaltatták szirénáikat és a gözös a hajók sorfala között jutott el a mólóig. Párisból számos amerikai utas érkezett Cherbourgba s elfoglalta rég lefoglalt helyét a hajón. A Berengaria kapitánya a utasokkal mentési gyakorlatokat végeztetett, melyet filmoperatőrök filmé-

vettek fel. A film érdekes jelenete, amikor Macdonald és leánya, Ishtbell magukra csatolják a mentőövet. Az amerikai és angol újságírók megállapították a hajón a Cunard sajtóklubot, amely holnap villásreggelit ad az angol miniszterelnök tiszteletére.

Ha mindcn jól megy... Cherbourgan Macdonald az Excelsior párisi lap munkatársának interjút adott. Kijelentette, hogy sokat vár északamerikai utjától. Az északamerikai Egyesült Államoknak és Angliának ki kell lépnie abból a tértelenségből, melybe az 1927. évi genfi konferencia óta jutottak. A megbeszélések máris nagy eredményeket mutathatnak fel. Ha minden jól megy — mondotta az angol miniszterelnök —,

a jövő év elejére összehívják az öt tengeri hatalom leszerelési konferenciáját. Legújabb jelentések szerint a Berengaria a kikötő elhagyása utáni időben és vasárnap, nyugtalan tengeren haladt előre. Macdonald kora reggel felkelt és sétát tett a fedélzeten. Leánya, Ishtbell résztvett a tegnapi est bálon és táncolt is. A miniszterelnök tegnap is egész napon át élénk rádió-összeköttetést tartott fenn a Downing Streettel, ahonnan állandóan érkeztek a jelentések. Macdonald fesztellenül társalog utas-ismerőseivel, de állandóan egy szőke fiatalember, a Scotland Yard egyik legügyesebb detektívje van nyomában, aki mindenkit szemmel tart, aki a miniszterelnök közelében tartózkodik.

Politikamentes községi választásokat óhajt a Zsidó Választási Blokk

Az országos Zsidó Választási Blokk központi bizottságának ülése

Cluj-Kolozsvár, szept. 30. (Az Uj Kelet tudósítójától). Vasárnap délután öt órakor tartotta meg ülését az Országos Zsidó Választási központi bizottsága, amelyen a vidéki választási bizottságok majdnem teljes számban képviseltették magukat. A gyűlést dr. Fischer országgyűlési képviselő nyitotta meg, aki rövid visszapillantást vett a Zsidó Választási Blokk eddigi működésére, mely az adott viszonyok figyelembevételével eredményesnek mondható. Vázolta a Zsidó Parlamenti Klub tevékenységét, a választások óta eltelt periódusban és azokat a tárgyalásokat, amelyeket a Parlamenti Klub a kormánnyal folytatott a zsidóság külföldi sérelmei és kívánásai ügyében.

Ezután dr. Fischer Tivadar országgyűlési képviselő foglalkozott behatóan a küszöbön álló községi választások kérdésével és referátuma konkluziójaként javasolta, hogy az erdélyi zsidóság lehetőleg igyekezzék mindegyik politikamentes és tisztára a helyi érdekeknek megfelelő községi tanácsokat megválasztani. A zsidóságnak számárány szerint való képviselést a községi tanácsokban minden körülmények között biztosítani kell és a Választási

blokk vezetősége idejekorán fogja majd a vidéki csoportokat a megfelelő utasításokkal ellátni.

Dr. Fried Abraham (Mármarosziget) javasolja, hogy a gyűlés már most hozzon konkrét határozatot. Schwartz Jakab, Hirsch Jakab (Nagybánya), dr. Kertész Jenő, dr. Deutsch Mór (Lugos) és dr. Halberg Gyula felszólalásai után dr. Fischer Tivadar reflektált az elhangzott beszédekre és hangsúlyozta, hogy elhamarkodott dolog volna, ha már most bármilyen irányban határoznának, ellenben szükséges, hogy a vidéki csoportok megfelelően orientálódjanak és értesítsék a Központot az egyes városok választási kilátásairól.

Dr. Marton Ernő közvetítő indítványt javasol és kéri a következő határozat elfogadását:

Az Országos Zsidó Választási Blokk központi bizottsága utasítja a vidéki helyi bizottságokat, hogy önmagukat haladéktalanul újjászervezzék, írják össze a zsidó választók névjegyzékét és már most jelöljenek ki választási kerületenként bizalmiférfiakat, kik a választókkal a közvetlen érintkezést felveszik.

A központi választási bizottság utasítja a vidéki csoportok vezetőit, hogy

vegyék fel az informatív jellegű érintkezést a választásoknál számbajövő kisebbségi és többségi pártszervezetekkel, valamint az esetleg megjelenő egyéb politikai csoportokkal annak megállapítására, meg van-e lehetőség egy olyan politikamentes helyi választási koalíció létrehozásának, amelyben a zsidóság érdekei kellő érvényre jutnak és a számárányának megfelelő képviselést a községi tanácsban biztosítható.

A vidéki csoportvezetők október 20-ig kötelesek tárgyalásaik eredményét a központi választási bizottsággal közölni.

A központi választási bizottság legkésőbb nyolc nappal a választások kiírása után, újabb gyűlést tart, amelyen a Blokk végleges választási megatartását megszabja és a csoportokat megfelelő utasításokkal látja el.

Dr. Klein Miksa és Rados Móric felszólalásai után a gyűlést dr. Marton Ernő határozati javaslatát változtatlanul és egyhangulag elfogadja.

Dr. Fischer József érlely szervező munkára hívja fel a jelenlévőket, és ezzel a gyűlés igen optimisztikus hangulatban véget ért.

Windischgrätz összeveszt a legitimistákkal

A frankhamisító herceg visszatér a magyar politikai életbe és képviselő akar lenni

Budapest, szept. 30. — Windischgrätz Lajos herceg, akinek a neve még élénk emlékezetben áll a frankhamisítási ügyvel kapcsolatban, tudvalevőleg csak néhány hónapot töltött ki négyéves fegyházbüntetéséből, mert a fogházban megbetegedett, szanatóriumba került és mindaddig szanatóriumban volt, amíg amnesztiában nem részesült. Az amnesztia azonban nem terejt ki Windischgrätz mellék-büntetésére, amely a herceg politikai jogainak felfüggesztésére vonatkozott.

Windischgrätz ennek ellenére is feltűnt a politikai fórumon. Az amnesztia után hamarosan a legitimisták körében tűnt fel és átvette a Magyarság című lap irányítását. Andrassy Gyula gróf halála után a magyar legitimisták vezér nélkül maradtak és Windischgrätz minden ambíciója abban merült ki, hogy ő kerüljön Andrassy helyébe. E törekvés elé azonban nagy akadály hátrált, miután Apponyi Albert gróf vétőt mondott. Apponyi ugyanis nem titkolta azt a nézetét, hogy Windischgrätz a legitimista politikába való bekapcsolódása a mozgalom kompromittálását jelentené.

A határozott visszautasítás után Windischgrätz sértődötten otthagya a legitimista tábort és a szélső jobboldal felé keresett orientációt. Héjjasék tárt karokkal várták a herceget, mert az ő pénztől várták a fajvédelem leáldozóban levő napjának újabb felragyogását. Kádár Lehel, az ismert fajvédő publicista lett főtanácsadója Windischgrätznek és ennek a szövetségének még is van az első eredménye, miután hétfőn reggel megjelent Budapesten a legitimista fajvédelem új lapja, a Reggeli újság. A lapnak Kádár Lehel a felelős szerkesztője és dr. Sényi Pál, akinek a neve a fajvédőmozgalmakból szintén ismeretes, a kiadója. Windischgrätz herceg neve nem szerepel a lapon, de köztudomású, hogy a nyomdásztervezést ő írta alá és ő garantálta.

Hogy meddig fog a herceg a háttérben maradni, az egyelőre bizonytalan de nem sok kétség fér ahhoz, hogy rövidesen hallatni fog magáról. Windischgrätz herceg ugyanis újabb kérvényt intézett a kormányhoz, amelyben amnesztiát kért mellék-büntetésére is, vagyis jogainak visszaadását kérte. Ha a kérvényét kedvezően intézik el, akkor Windischgrätz Lajos herceg az első megüresedő kerületben képviselőjelöltnek fog fellépni.

Már

200.000

kötet magyar, német, román francia és angol

könyv között válogathatnak

„DANTE“

kölcsönkönyvtár olvasói.

az „Uj Kelet“ előfizetői

ezen hatalmas kölcsönkönyvtári anyagot igénybe vehetik és a havi 60 lejes előfizetési díj helyett csupán 40 lejtt kell fizetniük egy hónapra, amiért olvashatja a világirodalom leghíresebb íróinak műveit, a külföldi, vagy erdélyi könyvpiac legújabb szenzációit, a klasszikus irodalom legkiválóbb remekét. A könyvek korlátlanul cserélhetők. Nagy-Románia minden részére naponta postán továbbítjuk a kölcsönkönyveket 50 százalékkal redukált postai tarifa mellett. Prospektus ingyen.

„Dante“ kölcsönkönyvtár Cluj Strada Jorga (Jócai-utca) 5. szám.

Behozatali jegyek Ausztriában

Az osztrák mezőgazdaság elérte első sikerét: német és csehszlovák mintára most az osztrák parasztek is megkapják a behozatali jegyeket gabona és állatok számára, vagyis ha gabonát és állatokat visznek ki, vámbizonylatokat kapnak, amelyek a kivitt áru behozatali vámjának az összességéről szólnak és amelyek más áruk behozatalánál a vámok megfizetésére szolgálnak. Mivel ezeket a vámbizonylatokat behozatali jegyeket a szabad piacon értékesíthetik, vagyis a gabona árán kívül behozatali jegyeket kapnak, amelyek értéke megfelel az áru vámértékének.

Németország és Csehszlovákia példája volt irányadó, amikor Ausztriában is sor került ennek az intézménynek a megvalósítására. Mivel azonban Németországban egészen más viszonyok uralkodnak a mezőgazdaság terén mint Ausztriában, még a gabonabehozatali jegyeknek a megvalósítása előtt is bizonyos, hogy az osztrák mezőgazdaság aligha fogja megtalálni ama reményeinek a megvalósítását, amelyeket az új rendszer bevezetéséhez fűz.

Amikor Németországban megvalósították a behozatali jegyeket, abból is tudták ki, hogy már a földrajzi és termelési viszonyokból kifolyólag helyesebb, ha a keleti gabonatermelő vidékeknek lehetővé teszik a kivitt vány külföldre és a gabonaimportra szoruló

nyugati vidékeknek a behozatali jegyek segítségével olcsóbbá teszik a gabonabehozatalt a vámkülföldről, főképpen a tengerentúli államokból.

A német kormánynak nem okozott volna nehézséget, ha megnehezítette volna magas vámok segítségével a gabonabehozatalt a külföldről és a keleti vidékek feleslegét eljuttatta volna a passzív nyugati vidékeknek, azonban a hosszú költséges vasúti fuvar annyira megrágrította volna a keleti belföldi gabonát a nyugati piacokon, hogy a külföldi gabonával szemben jóformán lehetetlen lett volna a verseny. Ezen természetes viszonyok következtében Németországban a behozatali jegyek eredményes kereskedelempolitikai eszköznek bizonyultak.

Azonban Ausztriában, amely maga erős behozatalra szorul, amelynek nincsenek olyan elosztási viszonyai, mint Németországban, amelynek mezőgazdasága a belföldi piac kizárólagos ura máért harcol, a kivitel forszírozása nagyon is kétesértékű egyszóval vámkedvezményekkel oly eszköz, amelynek gyakorlati értéke éppen Ausztriában még kétesebb mint máshol. Kérdés továbbá még az is, vajjon az új osztrák kormány is annyira kapható az agrárkövetelmények teljesítésére, mint a lemondott kormány.

Primo de Rivera tárgyalásai legnagobb ellenfelével

Tudott-e a spanyol király előre az 1923-as államcsínyről?

Madrid, szept. 30. — A La Nacion közli Primo de Rivera tábornok nyilatkozatát arról a tárgyalásról, amelyet San Sebastianban folytatott gróf Romanonezzal Pevez Caballero volt külügyminiszter leányának esküvéje alkalmából.

Ezek a tárgyalások különböző kommentárokról és magyarázatokra adtak alkalmat a sajtóban.

Primo de Rivera nyilatkozatában megállapítja, hogy gróf Romanonezzal folytatott beszélgetése során alkalma volt helyesbíteni azt a tényeknek nem megfelelő felfogást, amely szerint a szeptember 13-iki államcsínyről a király is tudott.

A király nemcsak hogy nem volt tájékoztatva az eseményekről hanem mindig helytelenítette az ilyen eljárásokat, még azokkal való megbeszélése során is, akik később arra voltak hivatva, hogy az államcsíny szerzői legyenek.

— Tény az — mondja Primo de Rivera — hogy később szentesítette a király az államcsínyt, de fel kell vetnem a kérdést, vajjon vártak azok, akik hatalmon voltak és sem megakadályozni, sem elfojtani nem tudták a mozgalmat? Arra vártak, hogy a király rendezzen mindent? A királynak bőségesen nyílt alkalma a mozgalom egyöntetű nemzeti jellegéről meggyőződni és az uralkodó nem is fejtethet ki személyes ellenállást az 1923. szeptemberi mozgalommal szemben.

A beszélgetés során a Sanchez Guerra volt miniszterelnök elleni per is

szóba került és Romanonez aziránt érdeklődött, vajjon mi az oka a Sanchez Guerra elleni eljárás késedelmességének.

Primo de Rivera megállapította, hogy egy a kormány, mint a hadügyminiszter napról-napra sürgeti az eljárás gyorsítását, azonban mindezekig törvényes jellegű áthidalhatatlan nehézségekbe ütköztek. A kormányt egyébként Sanchez Guerra ügyének vizsgálatában nem vezeti a gyűlölet és előítélet szelleme és a kormány ösztönén örülne, ha azt hallaná, hogy Sanchez Guerrare a bíróság a legkisebb büntetést mérte ki bár a kormány mindenképpen respektálni óhajtja a bíróságok függetlenségét.

Santiago Alba ügye is szóba került a beszélgetés során és Romanonez azt kérdezte a miniszterelnöktől, vajjon Santiago Alba visszatérhet-e Spanyolországba, továbbá, vajjon tragikus sorsra jutott volna-e Santiago, ha 1923-ban nem menekült volna külföldre.

Primo de Rivera ezzel kapcsolatosan határozottan hangsúlyozta, hogy

a kormány soha és senki ellen nem akar erőszakosan eljárni és ha Santiago Alba vissza akar térni Spanyolországba, ez csupán saját elhatározásától függ, mert az ellene indított pert távolléte miatt függesztették fel. Primo de Rivera ezzel kapcsolatosan a következőket jelentette ki: — Véleményem csak kevéssé vagy egyáltalán nem változott meg az 1923 előtti politikát illetőleg, különösen a, a az Alba-féle kormányra vonatkozó, amely politika százszorososan jogosulttá tenné a lázadás, tiltakozás és népakara,

megnyilvánulásának azokat a felenségeit, amelyek 1923-ban megnyilvánultak, hogy megmentsék a pusztulással fenyegetett spanyol társadalom létét.

Nyilatkozatának végén Primo de Rivera kijelenti, hogy

Romanonezzal folytatott beszélgetése csupán a fentemlített tárgyak körül forgott és semmiféle más témára nem tettek célzást ebben a beszélgetésben, amely a legteljesebb kordialitás jegyében folyt le közöttük és egy olyan személyiség között, akinek eszméi nem egyezők ugyan a kormány és. Prio de Rivera eszméivel, azonban akihez mindig a személyes barátság és a megbecsülés fűzte.

Másfélmillió koronát szikkasztott egy prágai bank levelezője

Prága, szept. 30. — A Kereskedelmi és Iparbank ma reggel büntető feljelentést tett Althoff Frigyes nevű tisztviselője ellen, aki különböző sekkmanipulációk után a legutóbbi másfél év folyamán több mint egy millió 500.000 koronával károsította meg a bankot. A 32 éves tisztviselőt azonnal letartóztatták. Althoff, aki a bank levelezési osztályán dolgozott, a bank palotájába sajátkezűleg irt leveleket csempészett be, amelyekben a bank egyik kliense nevében sekk-könyv kiadását kérte. A banknak ez a kliense egy nagy prágai cég, amelynek óriási folyószámlabetétje van a banknál. A letartóztatott tisztviselő a sekk-könyv birtokában fokozatosan bemutatott egyes sekk-szelvényeket kifizetésre avagy jóváírásra. A számla minden megváltoztatása alkalmával természetesen annak törvényes tulajdonosát értesítik, a tisztviselő azonban éppen itt mutatta meg nagy csalási művészetét: azt a veszedelmes játékot ismételte egymás után több esetben, hogy a leveleket a bank expediciójától a postáig való uton elfogta és elsikkasztotta. A bank nemrégiben mechanikai alapon működő kartoték-rendszert vezetett be és Althoff ennek rejtelméhez is alkalmazkodni tudott. A bankban csak véletlen útján jöttek rá.

Budapestre félru vizum, fél-áru vasutijegy október három és tizenegy között kizárólag a Dr. Mezei féle menetjegyirodában Cluj, Piața Unirii (Főtér) 1. (Városháza) kapható.

Már 1350 lejért

3 lámpás

RADIOT

kap az

ELECTRICANÁL CLUJ, HOTEL CENTRAL ÉPÜLET

PÁLYÁZAT

A carei-i orth. izr. elemi iskola részére kerestetik kifogástalan tanerő mielőbbi belépésre. Előnyben részesítünk, akik már működtek nyilvános iskolánál. Ajánlatok, bizonyítványmásokkal felszerelve Spiegel Mór elnök címére küldendők. 2461-I

cipő modellek a legújabbak Kaphatók minden jobb üzletben

Az a Cuzána arra

(Bucuresti—Bukare) (Az Uj Kelet tudósító szor hívei változatlan propagandájukat az különösen a régi kirá Beszarabia területein. határozata értelmében Cătuneanu professzora pagandát, amelynek antiszemita liga hívata — az, hogy Cuza p mára a kormányutódl

Ha ma kerül

Cuza a jasi konferen rán megállapította ug antiszemita liga ment a mai kétségbeesett h many súlyos válsággal Cuza — az összes pol előtt állnak, egyedül a organizáció, amely nli kormányzás gyeplőt a szerint ez csak ugy t a nép fogja a hatalom szemita ligát, miután van győzőve arról, h megkísérelni, azt hogy mat. Nem marad más hogy a nép érvényesi antiszemita kormányt külföld, sem a Népszó szólni semmit, sőt ell niai antiszemita korm manyalakításokra fogj országokat is, mert am mindenütt van, még ban is.

Már korm

Antiszemita kormán za meggyőződésteljesen oian — nemcsak, hogy elkerülhetlenül szük mánya diktaturát fog manyfő abszolút ural mentet végkép meg kormány pedig dekre manyozni. Amennyibe hozzáfog járulni ahhoz fesszor vegye át a ha létesítson és megszünt és a törvényhozó test professor a következő nyát megalakítani: Catuneanu professor, ter dr Paulescu, fölni Iunio Lecca, közm Eremie Bejan jasi ká miniszter Mihai Mane tériumokat Cuza nagy viülálló személyiségek akik a tudós professz igérték közremüködeés ha cuzaista kormány Hogy ki lesz a minisz beszél Cuza, csak va dott, hogy afféle m amilyen Bratianu vag mindig fog akadni az

Csak Jorgáva

Cuza professor sz egyhangu és tomboló olyannyira, hogy a p

Értés

Megnyílt Bukres központj

ho

VE NI

Str. Pictor Grig

A királyi palota mö

Calea Vi

100 modern beren

központi fűtés, m

hied- és melegvi

telefon áll a vend

re. Nagyon előn

a tarifából 25% Tiszte

„Venetia-szálló Mironescu

Az antiszemita liga 1932-ben át akarja venni Románia kormányát

Cuzának már kész is van a kormánylistája,

arra az esetre, ha az antiszemita liga Kormányra kerülne

(Bucuresti—Bukarest) Szeptember 30. (Az Uj Kelet tudósítójától) Cuza professzor hívei változatlan hévvel folytatják propagandájukat az egész országban, de különösen a régi királyság, Bukovina és Bessarabia területein. A jasi konferencia határozata értelmében Cuza, Paulescu és Cătuneanu professzorok irányítják a propagandát, amelynek célja, — mint az antiszemita liga hivatalos lapjából kitűnik — az, hogy Cuza professzor pártja számára a kormányutódlást biztosítsa.

Ha majd Cuza uralomra kerül

Cuza a jasi konferencia tárgyalásai során megállapította ugyanis, hogy csak az antiszemita liga mentheti meg az országot a mai kétségbeesett helyzetéből. A kormány súlyos válságba került, — mondotta Cuza — az összes politikai pártok bukás előtt állnak, egyedül a liga az az egységes organizáció, amely alkalmas arra, hogy a kormányzás gyeplőit a kezébe fogja. Cuza szerint ez csak úgy történhetik meg, ha a nép fogja a hatalomra segíteni az antiszemita ligát, miután a professzor meg van győződve arról, hogy senkinek sem fogja megkísérelni, azt hogy neki adja a hatalmat. Nem marad más hátra tehát, mint hogy a nép érvényesítse akaratát. Egy antiszemita kormánnyal szemben sem a külföld, sem a Népszövetség nem fognak szólni semmit, sőt ellenkezőleg, a romániai antiszemita kormány hasonló kormányalakításokra fogja ösztönözni a többi országokat is, mert antiszemita mozgalom mindenütt van, még Szovjetországra is.

Már készen is van a kormánylista

Antiszemita kormány — mondotta Cuza meggyőződéssel a jasi konferencián — nemcsak, hogy lehetséges, hanem elkerülhetetlenül szükséges is. Cuza kormánya diktatúrát fog intronálni, a kormányfő abszolút uralma alatt. A parlamentet végkép megfogják szüntetni, a kormány pedig dekrétumokkal fog kormányozni. Amennyiben a régenstanács hozzáfog járulni ahhoz, hogy Cuza professzor vegye át a hatalmat, diktatúrát létesíten és megszüntesse az alkotmányt és a törvényhozó testületeket, úgy Cuza professzor a következőképpen fogja kormányt megalkotni: Igazságügyminiszter Cătuneanu professzor, egészségügyminiszter dr. Paulescu, földmívelésügyi miniszter Iunio Lecca, közmunkaügyi miniszter Eremie Bejan jasi kávé, közlekedésügyi miniszter Mihai Manea. A többi miniszteriumokat Cuza nagylelkűen a ligán kívül álló személyiségeknek fogja felajánlani, akik a tudós professzor szerint, máris beígérték közreműködésüket arra az esetre, ha cuzaista kormány jönne hatalomra. Hogy ki lesz a miniszterelnök, arról nem beszél Cuza, csak valami olyasmit mondott, hogy afféle miniszterelnök, mint amilyen Bratianu vagy Maniu volt, még mindig fog akadni az antiszemita ligában.

Csak Jorgával kollaborál Cuza

Cuza professzor szavait a jelenlévők egyhangú és tomboló lelkesedése követte olyannyira, hogy a professzor máris kor-

mányelnöknek érezte magát és programot is adott. A belpolitikai program egyetlen pontban koncentrálódik: harc a zsidók ellen. Kategórikusan kijelentette Cuza, semmilyen párttal nem hajlandó fuzionálni, mert valamennyien el vannak zsidósodva. Hajlandó azonban ugynevezett parallel-egyttműködésbe belemenni Iorga professzor pártjával, esetleg a Vlad Tepes-ligával is. Ellenben élet-halál harcot hirdet a liberális párt ellen, amelynek elzsidósodása fantasztikus méreteket öltött.

Cuza professzor nemzetközi reményei

Sokkal szenzációsabbak voltak azonban azok a kijelentések, amelyeket a külpolitikára vonatkozólag tett Cuza professzor, aki természetesen néhány erőteljes

esetvonalással felvázolta külpolitikai orientációit is párthíveinek. Szerinte Titulescu speciális ellenségeskedési politikát folytat a magyarok ellen, amire a zsidók készítetik. A román diákság rosszul tette, hogy nem ment Budapestre a nemzetközi diákkongresszusra. — Engem nagyon barátságosan fogadtak Budapesten — mondotta Cuza professzor, aki szerint a román diákoknak Budapesttől való távolmaradása zsidó intrikáknak tulajdonítható. A hibát azonban majd ki fogja reparálni az antiszemita diákok nemzetközi föderációjának megalakulása, amelyben magyarok, bolgárok, németek, osztrákok és lengyelek fognak résztvenni.

Már 1932-ben ?

Hogy milyen komolyan vették a meg-

jelentek az antiszemita professzor vér-mesre duzzadt reményseit, mi sem jellemzőbb, minthogy Cuza egyik legelkeseredettebb híve, Cutava Miltiades, a Konstancon megjelenő Strakioitorul című lapjában a következőket írja:

„Miután a Iorga, Lupu és Averescu vezetése alatt álló pártok meg fognak szűnni, a liberális pártot pedig mindenki gyűlöli és senkinek sem szívesen látja, a következő kormányt 1932 január elsején az antiszemita liga fogja megalakítani“.

Ezek volnának nagy vonásokban az antiszemita liga elnökének kül- és belpolitikai hitvallásai, amelyek már az első pillantásra alkalmasak arra, hogy humoros naivitásukkal felűdítsék az országnak csakugyan sok gonddal, bajjal küzdő polgárait. Mindenesetre érdekes tünnet, hogy ebben a súlyos helyzetben vannak még emberek, akiknek idejük és kedvük van az ilyen tréfás és szórakoztató megmozdulásokban való részvételre és akik adott pillanatban még komolyan is tudják venni az élemedett koru jasi professzor vicces fantazmagóriáit.

A liberális párt újra körülhordja a véres kardot az országban

Nem kívánják a kormány eltávozását, hadd járja le egészen magát. Holnap lesz a párt végrehajtó bizottságának ülése a „döntő“ kongresszus novemberben vagy tavasszal lesz

Bucuresti-Bukarest, szept. 30. A liberális párt holnap, szerdán tartja vezetőségi ülését, amelyen a párt összes vidéki szervezeteinek elnökei is megjelennek. Ez alkalommal Bratianu Vintila expozé fog tartani a belpolitikai helyzetéről, éles támadásban részesítendő a kormányt, de annak eltávolítását nem fogja követelni, hadd járja magát teljesen. Az ülés alkalmával az egyes vidéki szervezetek vezetői beszámolnak majd a kerületeik hangulatáról

és a pártszervezet stádiumáról. A párt kötelezni fogja a vidéki szervezeteket, hogy mindenütt november 15-ig tartanak helyi kongresszusokat.

Határozni fognak a pártkongresszus időpontjáról is, amelyet vagy novemberben vagy tavasszal tartanak meg. Ennek azonban ha novemberben lesz, nem fognak kormánybuktató jelleget adni, mert amugy sincsen erre most kilátásuk, s inkább propaganda szempontból tartják csak majd meg a kongresszust.

A liberális kongresszussal kapcsolatban Bratianu Vintila barátai előtt kijelentette, hogy most már nem lehet több koncentrációs kormányról, ő nem tárgyal többé Maniuval és a nemzeti parasztpárt után csakis a liberális párt következhet.

Averescu lapja, az Indreptarea viszont ép néhány nappal közölte, hogy Averescuék semmiféle koncentrációba nem lesznek hajlandók belemenni.

Ma létrejön a végleges megegyezés Henderson és Dovgalevszky között

London, szeptember 30. Henderson és Dovgaleski holnap délután folytatják megbeszéléseiket. Politikai körökben remélik, hogy a két államférfi ebben az időpontban be is fejezi a tárgyalásokat. A nagykövetek személye még nincsen meg-

alaptva. London, szeptember 30. A „Daily Herald“ munkatársának cikke szerint Henderson és Dovgalevszki elvi megegyezésük ma végzik el az utolsó simításokat. Holnap a két államférfi tovább tárgyal és

ekkor létre jön a végleges megegyezés, melyet Henderson a parlament elé fog terjeszteni és a törvényhozási jóváhagyás után a két ország felveszi a megszakadt diplomáciai összeköttetést.

Fischer Tivadar dr. interveniál az állam segély igazságos felosztása érdekében

A hónapok óta utra kész 150 chaluc az utolsó órában kapta meg utlevélét. E héten kifizetésre kerül a zsidó hitközségek tízmillió államsegélye

Cluj-Kolozsvár, szept. 30. (Az Uj Kelet tudósítójától) Dr. Fischer Tivadar országgyűlési képviselő, aki az elmúlt héten Bukarestben a zsidó kisebbségi életet érintő néhány függő kérdésben interveniált, tegnap hazaérkezett Kolozsvárra. Bukarestben Fischer Tivadar dr. mindenekelőtt százötven kivándorlásra kész chaluc óta függőben lévő utlevél ügyét intézte el eredményesen. Emlékeztet, hogy a szóbanforgó chalucok nem tudtak utlevélhez hozzájutni, mert a hadügyminisztérium — sorköteles ifjakról lévén szó — nem adta hozzájárulását a kivándorlási utlevelek kiállításához. Fischer Tivadar dr. és Mayer Ebner már hónapokkal ezelőtt interveniáltak Maniuval ebben az irányban, aki annakidején megígérte közbenjárását. Minthogy a chalucok a vizumot csak szeptember 29-ig kaphatták meg, Fischer József és Mayer Ebner augusztusban újra felkeresték Maniut, aki megígérte, hogy a chalucok kivándorlási utlevél helyett tanulmányi utlevélet fognak kapni, amire a törvény jogot ad. Ezeket az utleveleket sem sikerült megszerezni, míg most Fischer Tivadar dr. valóban a tizenkettedik órában a miniszterelnökségnél, a vezérkarnál, valamint a munkaügyi minisztériumnál az előző ígéretek alapján, az utolsó napon megszerezte a

palesztinai vizum birtokában, néhány napon belül utnak is indulnak.

Eljárt Fischer Tivadar dr. a huszonötmillió iskolasegély ügyében is. Ismeretes, hogy a magyar és német képviselők az államsegély felosztását a meglévő iskolák száma szerint kívánták. Ezzel szemben Fischer Tivadar dr., aki a gyengélkedő miniszterelnököt nem kereshette fel személyesen, hozzáintéztet levélben a Zsidó Parlamenti Klub ama véleményének adott kifejezést, hogy az államsegély felosztása arányszámának megállapításánál az objektív igazságnak megfelelően nemcsak a meglévő iskolák számát, hanem az illető kisebbség, a tanszemélyzet, valamint a tanulók számát is figyelembe kell venni. Ezenkívül figyelembe kell venni a felosztási kulcsnál azt is, hogy az illető kisebbség milyen mértékben járul hozzá az állami terhekhez; annál is inkább, hiszen a szubvencióval az állam voltaképpen egy bizonyos hányadát adja vissza az illető kisebbségeknek iskola fenntartási célokra. Az állam az összes adóbevételeiből, amelyben a kisebbségek adói is befoglaltaknak, tartja fenn azokat az állami iskolákat, amelyek nagyrésze a kisebbségek előtt zárva vannak. Amikor a kisebbségek államsegélyt kérnek, nem könyörödományt, hanem a nekik jo-

gosan járó adóhányad visszatérítését várják a kormánytól és így nagyon természetes, hogy e hányad megállapításánál az egyes kisebbségek adózása döntő fontossággal kell bírjon.

Itt említjük meg, hogy a zsidó hitközségeknek járó tízmillió kultuszsegély kiosztását még ezen a héten megkezdik. Az egyes országrészek közül Bessarabia 3 milliót, Erdély orthodox hitközségei 2,700.000 lejt, a neolog hitközségek 800.000, Bukovina 1,200.000 lejt kapnak, a többi a regáti hitközségeknek jut. Az összegeket közvetlenül fogják az egyes hitközségeknek kiutalni.

Hítvesgyílkossággal gyanúsítanak egy craiovai kereskedőt

Bucuresti-Bukarest, szept. 30. Craiovan titokzatos baleset történt. Az elmúlt napokban meghalt egy Cioclatan nevű kereskedő felesége. A haláleset a szomszédoknak nagyon gyanus volt, mire a hatóságoknál feljelentést tett. A megindított nyomozás alapján a rendőrség letartóztatta a kereskedőt, akit felesége meggyilkolásával gyanúsítanak.

Nagyon fontos! HOTEL CARPATI Bucuresti, Piafa Amzel

Renoválva, minden komforttal, központi fűtéssel felszerelve. Szobák intányos áron kaphatók. Villamos megaló bármely irányból megközelíthető. Utazók kedvezményben részesülnek.

Értesítés!

Megnyílt Bukarestben a főváros központjában a

hotel VENETIA

Str. Pictor Grigorescu 12 sz. A királyi palota mögött. — Bejárat a Calea Victoriei

100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hiedg- és melegvíz. Lift fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó a tarifából 25%o rabatot élveznek.

Tisztelettel: „Venetia-szálloda“ vezetősége Mironescu tulajdonos

október 1
kat a felensé-
megnyilvánul-
a pusztulással
adalom létét.
Primo de Ri-
tott beszél-
hított tárgyak
miféle más
k elzást
amely a l-
yében folyt le
zemélyiség kö-
egyezők ugyan
Rivera eszméi-
ndig a szemé-
becsülés fűzte.
koronát
y prágát
ezője
A Kereskedel-
el büntető fel-
gyes nevű tiszt-
böző sekk-ma-
bbi mástól é-
millió 500.000
g a bankot. A
nal letartóztat-
levelezési osz-
patotjába sa-
csempézett
egyik kilense
lását kérte. A
y nagy prágai
vőszamlabete-
rtóztatott tiszt-
tokában foko-
s sekk-szelvé-
jóváírásra. A
oztatása alkalm-
nak törvényes
tisztviselő a-
ta meg nagy
a veszedelmes
s után több
et a bank ex-
aló uton elfog-
bank nemrég-
működő karto-
és Althoff en-
lmazkodni tu-
véletlen után
zum, fél-
ber három
zárólag a
etjegyi-
rii (Fötér)
apható.
ért
IOT
ANÁL
AL ÉPÜLET
iskola részére
ő mielőbbi be-
ek, akik már
ál. Ajánlatok,
lszerelve Spie-
ndök. 2461-I
tjabbak
üzletben

jelentését, amely Uj Kelet és a gazdasági ügyekben...

tság teljhatalommal az ötösbizottsághoz a végintést.

észi konferencia konferencia kérdésében elhatározza, hogy a szervezete...

dermesztő dik Európa felé

Reykjaviki jeziget az erősen teoretikus intézet nevezés már a ma...

egy tízen- blógiykost

a a második hák ellen Francia-

Uj Kelet tudóciaország egy hal-

az elnök megkér-

meztette a fiut,

tt felfogással vá-

könnyörgött. A

alatt.

Csak a mezőgazdasági Kamarák vásárolhatnak vetőmagvat

Bukarest szeptember 30. A földmiv-

Szilágymegyében felavatták a Voinik-szervezeteket

(Carci-Mare—Nagykároly, szept. 30. (Az Uj Kelet tudósítójától) Vasárnap dél-

A három járás Voinic-szervezeteinek zászlószentelése Nagykarolyban különösen

Eredetileg Maniu miniszterelnök is bejelentette az ünnepségeken való részvételét

Álarcos rablógarázdalkodás fényes nappal Ploesti utcáin

Bucuresti-Bukarest, szept. 30. Ploesti-

Hirdessen az Uj Keletben

Nyolcvan liter ingyen benzint utalt ki a csernovitzi subprefektus a verekedő cuzista diákok autojának

Hatezer lejt követeltek a verekedő diákok a dornavatrai polgármestertől, aki a fenyegetések ellenére sem teljesítette kérésüket

Bucuresti-Bukarest, szeptember 30. (Az Uj Kelet tudósítójától) A putnai diák-

Azoknál a tendenciózus hírekkel szemben, amelyeket a „Dimineața”, „Ade-

Ez a kommuniké alapján véve nem sokban különbözik Macelaru rendőrfelügyelő

Kisebbségét inflációt helyez kilátásba az országnak Charles Rist

Egy hónap alatt két és félmilliárd lejjel növekedett a bankjegyforgalom. Rist rózsás színekben látja az országot

(Bucuresti-Bukarest, szept. 28.) Az Uj Kelet tudósítójától). A Banca Nationala leg-

milliárd 106 millióról 9 milliárd 46 millióra

Nem fizet az állam...

Kevesebb örömdetes az a megállapítása a Banca Nationala jelentésének, hogy az állam

Biztosítva van a stabilizáció.

Charles Rist a Francia Bank alkormányzója a Banca Nationala nemzetközi ellenőre

intervjú adott az Argus című lapnak. Az intervjúban Rist kifejti, hogy a Banca Nationala

Annakidején bizonyos aggodalommal kezdődött meg a stabilizáció folyamata, de az államháztartás pénzügyének javulása ezeket

Miklós régensherceg, Péter görög herceg és Berthelot tábornok voltak tegnap Kolozsvár vendégei

Lezajlott az idej auto-hegyverseny a „Telekupát” azonban nem itélték oda egyik versenyzőnek sem

Cluj-Kolozsvár, szept. 30. (Az Uj Kelet tudósítójától) Tegnap reggel kilenc órakor érkezett meg Kolozsvárra Berthelot

A tegnapi napnak kiemelkedő eseménye volt különben a kolozsvári Automobil Klub rendezésében megtartott feleki hegyverseny, amelyen résztvettek Miklós régensherceg és Péter görög királyi herceg is.

Butor a nagy készletre való tekintettel mélyen leszállított árban. Fischer Albert & Co. cégénél Cluj, Cat. Reg. Ferd. (Ferenc József-ut) 61 szám

Társaságbeli úri asszony házasságközvetítő irodája (FORTUNA) Oradea Reg. Ferdinand 55d.

Feléled a világháború a szenzációs háborus irodalom fascinálo hatású könyveiben. Olcsó Remarque Im Westen nchts Neues füze 100 lej, köve 240 lej, Nyugaton a helyzet változatlan, íve 123 lej, kve 163 lej.

HIREK

az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Str.
11 Junie 12
Az Uj Kelet cikkeinek utányomása csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Bulgária nem vállalhat újabb jóvátételi terheket. Párisból jelentik: A keleti jóvátételi konferencia mai megbeszéléseinek tárgya Bulgária delegátusainak expozéja lesz. Ebben Bulgária bejelenti, hogy újabb jóvátételi terhet nem vállalhat magára, hanem kéri az 1923. évi szerződésnek revízióját. 1923-ban ugyanis ötven évre szóló 25 millió aranyfrankról 50-re emelkedő annuitásra kötelezték Bulgáriát. Most ennek a szerződésnek a revízióját kéri a mai expozében. Kedden a magyar delegátus, báró Korányi fog felszólalni, hogy kifejtse Magyarország pénzügyi helyzetét.

Franciaország megerősíti keleti határát. Párisból jelentik: Badonvillierben Painlevé hadügyminiszter tegnap beszédet tartott, amelyben kihangsúlyozta, hogy a jövő év őszére el kell készülnie a keleti határ és a rajnamenti határ megerősítésének. Szerinte erre feltétlenül szükség van ma is Franciaországnak, amely nem mondhat le a határ védelméről.

Újabb letartóztatás a berlini bombamerényletek ügyében. Berlinből jelentik: A bombamerényletek ügyében a rendőrség szombaton letartóztatta Onoken Ottó bárót, akit azzal vádolnak, hogy egy évvel ezelőtt egyik ismerőseinek pokolgépet mutatott, amelyről azt mondta, hogy ez a pokolgépgé fogja majd a birodalmi gyűlés épületét légberöpíteni. A nyomozásnak még nem sikerült megállapítania, hogy a most letartóztatott Onoken Ottó báró az eddig letartóztatott személyekkel összeköttetésben állt volna.

A svábhegyi motorkerékpár-verseny két versenyző és hat néző megsebesült. Budapestről jelentik: A svábhegyi motorkerékpár-versenyen Fehér Domokos versenyző leesett gépéről és lábát törte. A verseny favoritja, Szénássy, egy kanyarulatnál fának zuhant és összetörte magát. Közben két nézőt súlyosan, négyet könnyebben megsebesített. Szénássy állapota nem életveszélyes.

Porcellánkiállítás. K. Hirsch Margit, az erdélyizerte ismert kiváló iparművész nő saját festésű műveit porcellánból a prefektúra kiállítás termében kiállításra rendezte. A vernissaget vasárnap, október hatodikán tartják. A kiállítás e hó tizenhatodikáig tart.

Rasputin lánya Budapesten. Budapestről jelentik: Tegnap érkezett meg Budapestre Rasputin lánya. Elmesélte, hogy férje gárdatiszt volt, majd a Ford gyár képviselője lett Párisban. Férjének halála után ő maga mint gépirónő kereste meg kenyerét, később azonban barátai rábeszélésére táncosnő lett. Őszintén bevallja, hogy neki abból kell megnélni, hogy a „szent muzsik” lányának született.

Vérszegények sápadtak étvágytalanok

legyengültek és állandó fejfájásban szenvedők ne használjanak mást, min a

Dr. Földes-féle Ferrol Vastáplikört

Amely elősegíti a vörösvérsejtek képződését, kitűnő étvágyat idéz elő, a test megerősödik és súlyban gyarapodik. A legjobb erősítő és táplálószer. A vérszegény, sápadt, gyermekeket meggyógyítja. Vérszegény nőknél a havi tisztulást elősegíti s a görcsös fájdalmakat szünteti. Kiváló orvosi szaktekintélyek javasolják, egy fél literes üveg ára 110 lej. Megrendelhető egy levelezőlapon. Postán utánvétellel szállítja kizárólag dr. FÖLDES gyógyszerész és vegyészeti laboratóriuma A R A D, Strada Eminescu 21. Egy kúrára 6 üveg szükséges. Hat üveg rendelésénél postai díjat nem számítunk fel. Hamisítványoktól óvakodjunk.

Két franci pilóta Szibériába startolt,

hogy megrövidítse az egyenes vonalban repülés világrekordját.

Páris, szeptember 30. Costes és Beltonde pilóták pénteken reggel a le-bourgeti repülőtérrel startoltak, hogy az egyenes vonalban repülés világrekordját megdöntsék. A két pilóta kelet felé vette útját. Eddig róluk semmi hír nem érkezett. Szakkörökben megállapítják, hogy a két repülőnek tegnap délelőtt valahol Szibériában már okvetlenül le kellett szállania, mert a magukkal vitt ötezerliteres benzínjük eddig az időpontra okvetlenül elfogyhatott. Biztosra ve-

szik, hogy a pilóták tuljutottak az Uralon és Középsibériában leereszkedtek. Ezt abból is következtetik, hogy Moszkvának nincs még tudomása a pilóták leszállásáról, holott ha európai Oroszországban értek volna földet, erről az orosz fővárosban már értesültek volna. A pilóták különben nem vittek magukkal szikratáviró-állomást, hogy több üzemanyagot vihesse az utra és így rádiogramot töltek nem lehetett várni.

Fuzionált Németország két legnagyobb pénzintézete

Oscar Wassermann nyilatkozata a fuzio gazdasági következményeiről

Berlin, szept. 30. A német főváros bank- és tőzsdekörében a szenzáció erejével hatott a Deutsche Bank és a Diskonto-Gesellschaft. Németország legnagyobb két intézetének fuzió-híre. E fuzió révén négy nagyobb, vidéki bank is felszívódik a fuzionált két pénzintézetbe és általában arra gondolnak, hogy hasonló tranzakciók követni fogják a Deutsche Bank és a Diskonto-Gesellschaft példáját.

A fuzióról nyilatkozott Oscar Wassermann, a német birodalom egyik legnagyobb pénzügyi kapacitása, a Deutsche Bank igazgatója.

Németország — mondotta Wassermann — most már megint abban a gazdasági helyzetben van, hogy a tőkéje kialakul és a háború előtti tempóban fog fejlődni. Azonban ennek a kialakulásnak utjában áll a banküzemek egymás ellen való munkája. Mindent meg kell tenni abban az irányban, hogy Németország tőkéje megerősödjön, ez pedig legjobban érhető el a bankok

koncentrációja révén. Mi megkezdtek a fuzionálást ezt a tranzakciót és már hallom, hogy mindenfelől igrékeznék példánkat követni. A Dresdner Bank- und Handelsgesellschaft, a Danat Bank és Berliner Handelsgesellschaft fuzióját már befejezett tényként lehet regisztrálni. A fuzió újév táján már létre is jön.

A tőzsdén más kombinációkról is beszélnek. Néhány nemzetközi jelentőségű magánbank szintén fuzionálni akar. A fuzionált Deutsche Bank abban a helyzetben lesz, hogy nagy külföldi kölcsönöket folyósíthasson. Mint hogy a fuzióval egyidejűleg számos fiókja a két banknak megszűnik, sok ingatlan szabadul fel és ez jelentékeny hasznát jelenti a banknak. A tisztviselők közül bizonyos százalékot elbocsátanak, azonban gondoskodás történik másnemű elhelyezkedésükről, vagy pedig olyan végkielégítést kapnak, amely lehetővé teszi számukra valamely vállalatban való részvételüket.

A szovjetkormány a moszkvai német nagykövet útján tiltakozik az újabb kínai atrocitások ellen

Berlin, szeptember 30. A szovjet kormány külügyi népbiztosának ma újabb jegyzéket adott át a Moszkvában akkreditált német nagykövetségnek a kínai területeken ismételt erőszakot, oroszokkal szembeni atrocitásokat és három orosz vasutasnak bírói ítélet nélküli kivégzése ellen tiltakozással. A szovjet a jegyzékben felkéri a német kormányt, hogy Oroszország tiltakozását energikus formában hozza egy a nankingi, mint a mukdeni,

kormány tudomására s közölje, hogy az orosz kormány a kínai katonai hatóságok nemzetközi jog ellenes magatartása miatt represszáliára kényszerül. Moszkvában Vladivosztokból érkezett legújabb hírszerint a mukdeni hadbírósg is halálra ítélte öt orosz alattvalót, de a halálos ítéletet nem hajtották végre, mert az elítéltek érdekében kegyelmi kérvényt adtak be s a kérés felőli döntést bevárják

Szlovák demonstráció Prága ellen. Prágából jelentik: A szlovák néppárt vasárnapi ülésén elhatározta, hogy Tukát, akit államellenes összeesküvéssel vádolnak most áll a bíróság előtt, a kasai kerületben listavezetőként jelöli. A szlovák néppárt, mely a Tuka elleni pört a szlovák autonómia elleni harcnak tekinti, ezzel a határozattal demonstrálni akar a cseh centraliztikus törekvések ellen. Tuka megválasztása biztosra vehető.

Orvosi hír. Dr. Surányi József orvosi rendelőjét Medgyesen Farkas-ucca 17. szám alatt megnyitotta.

Székrekedésnél, emésztési zavaroknál, gyomorégésnél, vértódulásnál, fejfájásnál, álmatlanságnál, általános rosszullétnél igyunk reggel éhgyomorral 1 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. A belorvosi klinikákon szerzett tapasztalatok szerint a Ferenc József víz az ideális hashajtó minden jellemző tulajdonságát egyesíti magában. A Ferenc József keserűvizet gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben kapható.

Leánya született a japán császárnak. Tokióból jelentik: a japán császárné tegnap reggel 6 óra 15 perckor egészséges leánygyermeknek adott életet.

Öngyilkosságot követett el felesége és kilenc gyermeke szemeláttára, hogy érelmeszesedése ellen nem használta a még minden esetben bevált Cigelkai jódtartalmú Lajos gyógyvizet. Ismertetőt bárkinek ingyen küld a Cigelkai jódos gyógyforrások romániai vezérképviselője Arinis (Egerhát) jud. Sălaj.

Eljegyzés. Glück Rózsikát Ludasról eljegyezte Rosmann Béla Borgprundról. Minden külön értesítés helyett.

Az erdélyi cionista-revicionista unió kolozsvári tagjai ma kedd este a Szövetség helyiségeiben (Str. Baron L. Pop 10.) félkilenc órai kezdettel értekezletet tartanak. Külön meghívók nem lettek kibocsátva.

Az időjárásban lényeges változás nem várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint az időjárásban lényeges változás nem várható. A hőmérséklet Budapesten ma délben 16 Celsius.

Adolph Menjou egy párisi színházban lép fel. Párisból jelentik: A déli lapok közlése szerint Adolphe Menjou szerződést kötött egyik párisi színházzal több nagy szerep eljátszására. A népszerű mozzisínész novemberben kezd meg vendégszereplését a színpadon.

SPORT

Küzdelem a pontokért

Cluj-Kolozsvár, szept. 30. (Saját. tud.) Szeptember utolsó vasárnapja majdnem mindenütt a bajnoki mérkőzések jegyében folyt le. A csapatok kemény küzdelmet vívtak a bajnoki pontokért. Nagyrészt a favoritok győztek, de azért akadt meglepetés, sőt botrány is.

A vasárnapi mérkőzésekről érkezett jelentéseink a következők:

CFR.—KAC. 3:1 (2:0). A CFR. egyseges csapata megérdemelten győzött a KAC. ellen, amely ebben a szezonban nehezen tud magára találni. A vasutasok évek óta együtt játszó játékosai kitűnően megértik egymást és ennek a gyümölcse most kezd érnit, különösen olyan csapatokkal szemben, amelyek állandó átalakulásokon mennek keresztül. Kiválóbb egyéni játékosok nincsenek a CFR.-nek de az ereje és az összedolgozott együttes egyik legkomolyabb ellenfele lesz minden csapatunknak, mellyel még a bajnokjelölteknek is számolniuk kell.

A KAC. győngyöje a halvesor, bár a többi formációi sem kelhetnek különös meglepést. A vereségre van ugyan kielégítő mennyiség, mert a védelem főoszlopát, Paizot utánragaszt mindjárt a játék elején kiállították, de a piros-fehérek hívei is látták, hogy a csapat szervezésében szenved és ebben a bajnokságban aligha fog komolyabb szerepet játszani.

Maga a játék eléggé élénk és izgalmas volt, nivőről azonban nem lehet beszélni. A gólok Kronstädter és Juhász rugták a CFR. részéről, míg a vigaszgólt Kozma II. szerezte meg. Biró Salvan Virgil.

KMSC.—Románia 3:2 (2:0). Romániában már játszottak az egyetemi hallgatók is. Dehelean és Dobosan, akikkel a csapat erősen feljavult és ha tavalyi játékerőjét nem is éri el, máris van olyan erős, mint a kolozsvári csapatok bármelyike. Ha tegnapi mérkőzését ennek dacára elvesztette, úgy ez a futbalszerencsének tulajdonítható, amely az utolsó percekben öngól formájában sújtotta a bajnokságot. A KMSC.-nek győzelmet nem a csatársor, hanem a védelem vitte ki. A Tosan—Kinizsi—Kriehofer-trió feladata magaslátán állott és az ellenfél veszélyes támadásait szilárdan tudta visszaverni. A halvesor a szokott jó volt, a csatársor azonban gyenge és nagyon érzik a hűtlen Istvánffy hiányát.

A mérkőzés kezdettől mindvégig jó sportot nyújtott, a kapuk felváltva vannak veszélyben. Míg azonban a KMSC. támadásai Bindász és Mattauch révén eredményesek, a Romániának semmiféle sikerült. Szünet után a bajnokságot döntő fölénybe kerül és Dehelean pompás fejesével, valamint Novák helyezett labdájával egyenlített. Továbbra is a Románia a támadó, amikor a 43. perben egy ellen-támadás a befutó Dobosan lábáról a KMSC.-nek juttatja a már eldöntetlennek vélt mérkőzés mindkét pontját. Biró Mann Károly, aki, mint mindig, korrektül vezette az egyébként fair és sima lefolyású játékot. A bajnokság állása:

1. KMSC	3	2	1	—	6:4	5
2. CFR	2	1	1	—	4:2	3
3. Haggibbor	1	1	—	—	6:3	2
4. RMR	1	—	1	—	2:2	1
5. Románia	3	—	1	2	6:10	0
6. KAC	2	—	—	2	1:4	1
7. U	—	—	—	—	—	—

A Haggibbor trainingmeccset tartott az Universitateával. A zsidó csapat játékosai közül többen távolvannak, így néhány oldboy szállt bele a játékba. Egyébként teljesen trainingjellegű volt a játék egy 50-perces félidővel, amelyet az U 3:1 arányban nyert meg.

Semlyén Tivadarné tornaünnepélye a legteljesebb siker jegyében zajlott le. A közönség szufolással megtöltötte a Katolikus gimnázium dísztermét és lelkesen tapsolta a szebbnél-szebb mutatványokat, amelyek mestertüket a legkedvezőbb világitásba helyezik. A szereplők közül Hart I., Simon M., Hirsch A., Figdor J., Schwartz B., Ooldstein Zs., Semlyén B., Székely L., Singer T., Singer J., Schwarz I., Daskál D., Kalmár I., Kalmár H., Hermann B., Sole K., Goldstein O., Grünfeld O., Semlyén Zs. váltak ki.

Színház—M

Boris Godunov. M. rájának bemutatója a Operában. Tegnap este költségvetés nagymesterének színek világhírű operát művet mutatta be a Opera. Ezt az operát t Párisban is először s körében ép olyan nagy mint nnaa idején az jelenése a nyugateurópa valóban: ez az opera a kától annyira egyémen képen orosz, hogy ele genül hatott reánk m Valószínűleg hozzájárult szerü hatáshoz az a k Musorgsky operáját a dalom egyik olyan kivá gozta: át és hangszerelte Korsakow. Zeneileg M olyasféleképpen hat, min jevszky-regény: csupa tációi, mélységkutatás és kus hatásokat kereső. azonban fel-felcsendül mor meleg hangja, heve rések farkitják a prav és vadás tarkabarkasá sky zenéje nem is maon annál megrázóbb tud le kor a lélek belső vívód Egy bizonyos: nagy r mint ilyen, nem is téve a közönségre. A rendez mikus pompájában való írásokat. A misztikus e szettel hangsúlyozta alá vel, mint rendező, most nek ellenére is azonban gyon megrzett a jó sz nya. Egyedül Ujeicu v csak énekel. hanem s is kifogástalant nyujtot fescu játszotta meg pom jóhumoru kalugyer figu tenorja sok kivádnivaló Kisebk szerepekben elis tak Bánescu kisasszony. Margit. A zenekar ha: teljesítményéért Stanek mestert illeti dicséret, s kozott, de azért így is munkát produkáló kó Herman Kleet kell meg tabó előadást nagy és nézte végig, mely sok t pák elé a szereplőket.

A MAGYAR SZÍNH

Szombattól kezdve a sz

kezdeté fél 9-kor.

Kedd este félkilencor:

(Operette-üjdonás, a szerző személyesen Ibolya. Mayer Kat

Ihász Aladár fellépt

7. sz. Sorozatszám 45.)

Szerda este félkilencor:

(Operette-üjdonás 2

8. szám. A. Sorozat

Csütörtök este félkilencor

szony. (3-adzor. N

B. Sorozatszám 44.)

Péntek este félkilencor:

(4-edszer. Napi b

Sorozat szám 45.)

Szombat este félkilencor:

(Bérlatszűnet. Soroz

Vasárnap d. e. 11 ór

KÖZI BOX-MÉR

Cluj.

Vasárnap d. u. fél 3-kor

(Operette-előadás m

gyek ára: 50, 40,

Sorozat szám 47.)

Vasárnap d. u. fél 6-kor

(Operette-revü 14

szám 48.)

Vasárnap este 9-kor: S

(6-adzor. Bérlatszűn

Hétfő este félkilencor:

(7-edszer. Bérlats

szám 50.)

Leg
NEUM

Színház—Művészet

Boris Godunov. M. Mussorgsky operájának bemutatója a kolozsvári Román Operában. Tegnap este az orosz operaközösség nagymesterének, M. Mussorgskynek világhírű operáját, a Boris Godunovot mutatta be a kolozsvári Román Opera. Ezt az operát tavaly mutatták be Párisban is először s ott a muzsikusok körében ép olyan nagy hatást váltott ki, mint nnaa idején az orosz regény megjelenése a nyugateurópai irodalomban. Szóval: ez az opera az európai muzsikától annyira egyémen eltérő és kiválóképpen orosz, hogy eleinte csaknem idegenül hatott reánk minden motívuma. Valószínűleg hozzájárult ehhez az idegenszerű hatáshoz az a körülmény is, hogy Mussorgsky operáját az új-orosz zeneirodalom egyik olyan kiváló képviselője dolgozta át és hangszerelte, mint Rimsky-Korsakov. Zeneileg Mussorgsky operája olyasféleképpen hat, mint egy-egy Dosztojev-székregény: csupa lélekfestés, meditáció, mélységkutatás és emellett misztikus hatásokkal kereső. Ennek ellenére is azonban fel-felcsendül benne a népies humor meleg hangja, heves szenvedélykitörések tarkítják a pravoszláv különösség és vadász tarkabarkasságát. Ha Mussorgsky zeneje nem is mondható drámainak, annál megrázóbb tud lenni akkor, amikor a lélek belső vívódásait interpretálja. Egy bizonyos: nagy művészköltő és mint ilyen, nem is tévesztette el hatását a közönségre. A rendezés teljes bizantizmus pompájában valószínűleg az előadások. A misztikus elemeket is művészettel hangsúlyozta alá. Constantin Pavel mint rendező, most is remekelt. Ennek ellenére is azonban az előadás nagyban megérzett a jó szólóénekesek hiánya. Egyedül Ujeicu volt az, aki nemcsak énekével, hanem színészi játékkal is kifogástalant nyújtott. Kíván Gavriescu játszotta meg pompásan a pohos és humoru kalugyer figuráját. Andreescu tenorja sok kíváncsivalót hagy maga után. Kisebbszerepekben elismerésemellett adtak Bánescu kisasszony, Indries és Albisi Margit. A zenekar határozottan művészi teljesítményéért Stanek-Dubravszky karmestert illeti dicséret, míg a megfigyelték, de azért így is értékes művészi munkát produkáló kórus betanításáért Herman Kleet kell megdicsérni. A bemutatott előadást nagy és lelkes közönség nézte végig, mely sok tapsal hívta lámpák elé a szereplőket. (s.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:
Szombattól kezdve a színházi előadások kezdete fél 9-kor.
Kedd este félkilencor: Szólik az asszony. (Operette-ujdonosság, először. A nyitányt a szerző személyesen vezényli. Kondor Ibolya. Mayer Kató, Solthy György. Ihsz Aladár felléptével. Premier-bérlet 7. sz. Sorozatszám 42.)
Szerda este félkilencor: Szólik az asszony. (Operette-ujdonosság 2-odszor. Napi bérlet 8. szám. A. Sorozatszám 43.)
Csütörtök este félkilencor: Szólik az asszony. (3-adszor. Napi bérlet 8. szám. B. Sorozatszám 44.)
Péntek este félkilencor: Szólik az asszony. (4-edszer. Napi bérlet 8. szám. C. Sorozatszám 45.)
Szombat este félkilencor: Szólik az asszony. (Bérletszűnet. Sorozatszám 46.)
Vasárnap d. e. 11 órakor: NEMZETKÖZI BOX-MÉRKÖZÉS Budapest-Cluj.
Vasárnap d. u. fél 3-kor: Csókos asszony. (Operette-előadás mozi-helyárral. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej Sorozatszám 47.)
Vasárnap d. u. fél 6-kor: Miss Amerika. (Operette-revű 14 képben. Sorozatszám 48.)
Vasárnap este 9-kor: Szólik az asszony. (6-odszor. Bérletszűnet. Sorozatszám 49.)
Hétfő este félkilencor: Szólik az asszony. (7-edszer. Bérletszűnetben. Sorozatszám 50.)

Kedd este félkilencor: Szólik az asszony. (8-adszor. Bérletszűnetben. Sorozatszám 51.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Szombattól, szeptember 28-tól kezdve az előadások kezdetének ideje megváltozik. Szombattól kezdve az előadások 3 óra- és félhat óra kezdődnek.

Kedden délután 3-kor és fél 6-kor: I. Szep-lőtlen asszony (Pola Negri). II. Vereshaju (Clara Bow). III. Pótképek. Kettős műsor. Helyárak: 30, 20, 10 lej.
Szerdán d. u. 3-kor és fél 6-kor: I. Szep-lőtlen asszony (Pola Negri). II. Vereshaju (Clara Bow). Kettős műsor. Helyárak: 30, 20, 10 lej.)

Csütörtökön d. u. 3-kor és fél 6-kor: I. Az öserdő lánya. (8 felvonásos szimű. Főszereplők: Clara Bow és Clive Brook. II. A sztambuli tolvaj. Amerikai vígjáték 8 felvonásban. III. Pótképek. Kettős műsor. Kezdeté 3 és fél 6 óra-kor. Helyárak: 30, 20, 10 lej.)

Pénteken d. u. 3-kor és fél 6-kor: I. Az öserdő lánya. (8 felvonásos szimű. Főszereplők: Clara Bow és Clive Brook. II. A sztambuli tolvaj. Amerikai vígjáték 8 felvonásban. III. Pótképek. Kettős műsor. Kezdeté 3-kor és fél 6-kor. Helyárak: 30, 20, 10 lej.)

Szombaton d. u. 3-kor és fél 6-kor: I. Az öserdő lánya. (8 felvonásos szimű. Főszereplők: Clara Bow és Clive Brook. II. A sztambuli tolvaj. Amerikai vígjáték 8 felvonásban. III. Pótképek. Kettős műsor. Kezdeté 3-kor és fél 6-kor. Helyárak: 30, 20, 10 lej.)

CORSO-FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:
Kedd fél 5, 7 és fél 10 órakor Grof Monte Cristo, A Dumas viláhirű regénye után. Teljesen új feldolgozásban és rendezésében, 11 hatalmas felvonásban. Két és félórás előadások. Fő szereplők: Lili Dragover, Jean Agelo, Mary Giory és Bernhárd Goetzke.

Legközelebbi műsorunk Az ASPHALT világfilm. Joe May csodálatos rendezésében. Főszereplők: Gustáv Fröhlich, Betty Aman és Hans Adalbert Schlettow.

SELECT-MOZGÓ:

Kedd, október 1. Diana, vagy 1812. (Dráma Napoleon idejéből, főszerepben Olga Tschechowa és Adalbert von Schlettow, a „Wolga... Wolga...” világhírű főszereplője. 3-kor olcsó helyárak.)
Szerda október 2. Diana, vagy 1812. (Dráma Napoleon idejéből, főszerepben Olga Uschecowa és Adalbert von Schlettow, a „Wolga... Wolga...” világhírű főszereplője. 3-kor olcsó helyárak.)

URANIA-MOZGÓ:

Kedd, október 1. Ave Mária. **Közkívánatra.** Főszerepben Iris Arlan, Werner Pitschou. Előadások kezdete 3, 5, 7 és 9 órakor. 3 és 5 órakor mélyen le szállított helyárak. 7 akorkor kórus és szóló ének rendes helyárakkal.

A színházi iroda közleményei:

Ma este van a „Szólik az asszony” premijé. Lázás izgalommal és felfokozott érdeklődéssel várja Kolozsvár közönsége a mai estét. Ma mutatják be az utóbbi évtizednek legragyogóbb sikerű operette újdonságát, amely Budapesten megszakitás nélkül és győzelmesen halad a 200-ik előadás felé, a „Szólik az asszonyt”. A mai premieren jelen lesz a zeneszerző Brodsky is. Eaneak a hétnek minden estéjén a „Szólik az asszony”-t adják.

Pola Negri és Clara Bow a Magyar Színházban. Már csak ma, kedden, és holnap, szerdán látható a Magyar Színház moziban a nagyszerű kettős műsor: „A szep-lőtlen asszony”, Pola Negrivel a főszerepben és a „Vereshaju”, Clara Bow-al, akinek ez legbrilliansabb alakítása. Előadások: 3-kor és félhat órakor.

Közgazdaság

Egyelőre sem a személy, sem a teher-áru-díjszabást nem emeli a CFR

Hárommilliárd nyereség — vagy sok milliárdos deficit?

Megirtuk, hogy a CFR vezérigazgató-sága a vasút költségvetésének egyensúlyba hozása érdekében úgy a teher, valamint a személyszállítási díjszabást fel akarja emelni és e célból az előkészületeket meg is tette. A CFR igazgatótanácsának eredeti terve szerint az új díjszabást leg-később november elsejéig életbe is léptették volna. A legutóbbi napokban azonban fordulat állott be, melynek következtében a tarifa módosítása egyelőre halasztást szenved.

A tarifa módosítását előkészítő bizottságban, mely ezideig mindössze két ülést tartott, többen arra az állápontra helyezkedtek, hogy

a díjszabás revízióját megelőzőleg több nagyon fontos szempontot kell tisztázni.

Igy mindenekelőtt tisztázandó a rezszi

kérdése, mert az erre vonatkozó interpretációk mindezeideig nélkülöztek a pontosságát. Ezzel kapcsolatosan tisztázandó az is, hogy valóban deficitet dolgozik-e a vasút, vagy nem. *Miclesu* vezérigazgató, a közlekedésügyi miniszternek osztályának vezetője egy tanulmányában azt az álláspontot fejtette ki, hogy ha az összes vasuti személy- és szállítási kedvezményeket fizetett szolgáltatásoknak tekintjük, úgy a vasut nemcsak, hogy deficitel nem dolgozik, de az elmúlt esztendő több mint 3 milliárd nyereséggel zárta le.

A tarifamódosítás ügye tehát a felmerült körülmények következtében nem hajtható végre és az illetékesek úgy döntöttek, hogy az említett két fontos szempont kimerítő megvizsgálásáig a tervezett emelés életbeléptetését elhalasztják.

zott sértésért 105 pengőt. A maximum, amit egy gazda kap exportálandó élő áruja után, 50 ezer pengő lehet.

A pénzügyminiszter sürgeti a miniszteri tárcák redukciójának végrehajtását. Bukarestből jelentik: Parlamenti körökben elterjedt hírek szerint Popovici Mihály pénzügyminiszter lépéseket tett a miniszterelnöknél, hogy a kabinetben való tárcaváltozások legkésőbb október 15-ig törjénjenek meg. A költségvetés előkészítéséhez ugyanis szükséges

hogy a lista teljes egészében legyen megalkotva, mivel a költségvetésbe csak azokat a hivatalnokokat fogják bevenni, akik az új rendelkezések szerint megfelelnek a követelményeknek.

Az új maximális árak. Kolozsvár város tanácsa október hó tartamára az új maximális árakat a következőkben állapította meg: Barna kenyér 7-80, félbarna 9, fehér kenyér 10, vekni 9-50—10-50 kilogrammonként. Barna liszt 7-50, félbarna 9-50, főző 9-75, fehér liszt 10-50, kukoricaliszt 7-50. A hus maximális árai a régiéek és pedig: marhahus 38—30, borjú 42—48, sertés 53—60, zsir 78 lej kilogrammonként.

Jugoszláviában olcsóbb lett a kölcsön. Bolgrádból jelentik: A nemrégiben 700 millió dinár alaptőkével megalakult Agrárbank elhatározta, hogy mezőgazdasági szervezetek számára 8 százalékos hitelt ad. Ezt a pénzt a szervezetek tovább adhatják szövetségi tagok számára, de semmiesetre sem 10 százalék kamattal drágábban. Egyes hitelt igénylő mezőgazdák közvetlenül a banktól is kaphatnak 10 százalékra pénzt. Hosszu lejáratu jelzálogkölcsön után 9 százalékot fizetnek. Olyan kamat ez, ami az utóbbi években alig volt gyakorlatban. Pénzügyi körökben meg vannak róla győződve, hogy ez az olcsó kölcsön jótékonyan fog hatni az egész közgazdasági életre.

Az inasiskola közleménye. Tudomására hozzuk az összes azon kolozsvári kereskedőknek, akiknek a gyakorlati kereskedelmi iskolába (kereskedő inasiskola) beiratott inasok vannak, hogy az iskola helyiségei a református főgimnáziumban (Cogălniceanu u. 4. az.) vannak. Az előadások október hó 4 én délután 2 órakor veszik kezdetüket. Azok a kereskedők, akik nem tartják be és nem küldik inasikat rendszeresen az iskolába, az ipartörvény rendelkezései szerint fognak megbüntetni. Kolozsvár, 1929. szeptember 30. Az igazgatóság.

Apróhírdetések

HÁROM SZOBA, konyha, fürdőszobából álló modern lakás november 1-re kiadó vasuti állomás mellett Ertekezni Dr. Sebesyén József ügyvédnél Piața Unirii 20. 2466-I.

KIADÓ Főter 4 alatt négy szobából álló orvosi rendelőnek, ügyvédi irodának, varrodának kitűnően alkalmas helyiség. Ertekezni: Biro gyógyszerár, vagy Electrica rádióüzlet.

GARANCIÁKÉPES egyéni elsőrangú áru cluj-i képviselőre keres Anód-elemgyár Szatmár 2463-I

IDŐSEBB, gyermektelen házaspár keres oly középkorú magányos zsidót állandó alkalmazásra ki mosáson kívül könnyebb házi dolgok végzését vállalja. Csakis komoly jóindulatúnok ajánlkozását kérem. Diamant Samu Carei. 2462-I

KERESEK vidékre tanítót ki I—IV elemi osztályt tanítana magyarul. Külön héber tanítás megkívánatik. Ajánlatok: C u l t u r a Valea lui Mihai. 2465-I

Gondnoknőnek, társalkodónőnek elmenne intelligens, ügyes zsidónő esetleg hasonló hivatalos állásra. Ertekezni Str. Cotița 11

ELADÓ egy 25 év óta fennálló jó meneti detail épületfakerekeskedés nagy teleppel, modern lakással és nagy kerttel. Ajánlatokat a kiadóba „Fa” jellegre.

KÖNYVELÉSben jártas, románul tudó tisztviselőt keres fa-üzem. Ajánlatokat „megbízható” jellegre a kiadóba.

ELADÓ három mechanikus szövőszéköt kötsző. Würdiger Valea lui Mihai.

KERESEK azonnali belépésre vas, fűszer szakmában jártas fiatal segédet román nyelvtudással. Marmorsteni Sávrsin. 2460—I

Présalmát vagon-tételeken vásárolunk
Ajánlatok
Goldschmidt Bank
RT. ARAD
címre küldendő

Legujabb őszi és téli újdonságok megérkeztek !!
NEUMANN M. férfi - és fiuruha áruháza CLUJ, FŐTÉR 14.

Minden jog fentartva

Egy vagon félisten

Irtá: SZABÓ IMRE

Kisenevben egy zsidó timár adott szállást neki valamelyik kitakarított fészerben, ahol rajta kívül még három menekült család talált hajlékra, egy „jobb” dáma is, aki más irányból és nem Denikinék, hanem a bolsevikiek elől futott ide.

Bájlé keveset használt el a magával hozott kincsekből. Keveset, mert vissza akarta adni az egészét apja kezébe. Lelki nyugtalanságában ezen a ponton mindig kielégülést érzett. Kisiny fekvőhelyén hideglelősei éjszakaín, kirajzolta magának a nagy pillanatot, amikor apjával és Benjámmal találkozott, talán épen itt, Kisenev alsó városrészében, a menekülőket nyilvántartó komité háza előtt, a hontalanok lázas gyülekező helyén, ahol mohó gyötrellemmel keresik a fekete tábla céduláin egymás elszakadt véreit.

Ó nagy isten, milyen egyetlen, milyen mértéktelenül nagy boldogság lenne találkozni velük, akár itt idegenben is, bevinni őket a fészere egyik sarkába, visszaadni kettőjüknek az aranyakat és megbízni valakit, menjen vissza Podóliába, keresse meg Goldné, vigye a hírt neki, hogy együtt a család, a forradalom felhői el fognak vonulni és a napi gond és békeség fog áradni megint a községen, és a Gold családon. Gyulladt képzelete megint visszarázta a házbán töltött utolsó perceket. Fehér lángok között a fehér holttest. Sámuel már nem lehet feltámasztani, ki tudja, mi lett vele, talán a fehér test a gyertyákkal együtt, legendásan felszállott az egébe, valamelyik nyugodt estén, amikor már nem voltak hülágának a községen, csak jó emberek. A gyertyák odafenn csillaggá változtak át és lefénylenek ide a kisenevi éjszakába.

Féltrehozta a függőnyt, hogy bele nézzen az égboltra. De kint barnánfeketén kergették egymást a felhők, vízcspek koppantak az üvegre és egyetlen csillagszem nem pislogott.

Az alátó szürkeség és a loccsanó kopogás máskor elaltatta. Most nem tudta lehunyni szemét. Mit tegyen? Tovább tengődjön, vagy vessen véget életének.

Melletle feküdt az ellenforradalmi hölgy. De ő sem aludt, a hontalanság tompa, siró, csukló fájdalma szorította össze a torkát.

— Barbara! Alszik Barbara?
Bájlé vízióit eltűntek.
— Ébren vagyok, Szonja!
Fejét a vánkoshoz szorította, föl szorította vele a verejtékét.
— Mit csináljak, mondja már, mit tegyek? Tegnap tettem zálogba a kisiny briliánsomat és a pénzt majdnem teljes egészében átadtam Goltz bárnak.

A zsidó leány, akit az átélte izgalmak megfosztottak a gondolkodás rugékonyságától, gépiesen kérdezte.

— Ki az a Goltz báró?
— Azt mondja, krimi német. A bolsevikiek földúlták a kastélyát és megölték az asszonyát, két gyereket. Sirt, hogy éheznek. Azt mondta, órnagy volt a cáriaknál és nemsokára megint megy ki a frontra. A császári orosz csapatokat vele szerveztetik meg újra a Balkánon.

— Érdekes — szólt egykedvűen a zsidó leány.

— És tudja — fecsegett Szonja suttogva — ígérte, hogy feleségül vesz.
— Jó lenne! Kell, akire támaszkodik az ember ilyen helyzetben.

Ez a téma már magára ébresztette Bájlét.

— Kire támaszkodjon az ember?
Lágyan, fájdalmasan mondotta, mélységes borongással.

A másik átszuszott Bájlé fekvőhelyére.

— Ide hallgasson Barbara — és a hangja még tompább lett — van itt egy kabaré. Jó lenne odaszegődni. Keresnek táncosnókat. Tud táncolni?
— Tudok, de én nem vagyok táncos hangulatban.

— Én sem, de mit csináljak? El-

végre nem mehetek sétálni éjszaka a bank alá.

Kisenevben a „bank” jelentette a városi takarékpénztárt. A főtnak az a része, ahol ez az épület áll, legkevésbé van éjjel megvilágítva és ezért leginkább alkalmas rövidlejárati szerelmi megállapodásokra. A bank alatt sétálni, ez egy fokkal alacsonyabb, mint a kisenevi kabarében táncolni, de egyuttal a legalacsonyabb mesterség.

Bájlénak eszébe jutott most az a szombati beszéd, amit az alsó város régi zsinagógájában hallott az ősz rabbitól.

„Boldogan állapíthatom meg, hogy a menekülők között nincs egyetlen tolvaj, nincs egyetlen cédá nözemény. Pedig mind éheznek, mind súlyosan nélkülözi a legszükségesebbet!”

Megrázkódott.
— Nem megyek, nem, semmiestetre sem — tiltakozott, mintha valaki már erőszakkal cipelte volna a táncos lofalba.

— És a másik oldalra fordult.
— Nagyon álmos vagyok!
Jó, holnap még beszélünk!

A zsidó leány nem aludt el. A kísértés szavai megismétlődtek benne, egyre szívesebben. Elvégre a táncot lehet komolyan is venni, a test ritmusában áhitat van, szépség és eleterő. Elzavarta a kísértés fantómjait, amikor meglátta magát tündöklő ruhában, csillogva.

Rágondolt a szegény menekültekre, akik a hordák kegyetlenségei elől felakasztották magukat, vagy a folyóba ugrottak! Visszaemlékezett egy leányra, akivel együtt loholt az országuton, szegény tudóbajoz teremtés, Ieroskad, felrakták egy kocsi, amin egy betegágyas asszony jajgatott. A ló nem bírta kettőjüköt, a férj egy ideig tolt a szekeret, aztán ő is kiszuszogta minden erejét. A leányt levették és a menekülő zsidók loholtak tovább. Égő szemével, tüzes arcával a leány ledült az árok mellé, hozzám, egy kortyot nyújtott át neki, világosan hallotta most hörgő, halk könyörgését.

— Vigyen valahová, vigyen oda, ahol vége lesz mindennek, lökjön be a vízbe!

Ujabb menekülők jöttek és ezektől tejet kért betegé számára. Lefektette a maga vánkósára, várta, amíg elaludt, aztán sorsára bízta. Nagy lelketlenségnek és emberietlenségnek tartotta magára hagyni ezt a szerencsétlent, de mit tehet érette? Az alvó leány keblébe belesuszogott néhány bankjegyet. Ez lecsillapította háborgó lelkiismeretét.

Mindegy — hessegette az önvadát, — nem önzésből futottam tovább, hanem anyám, apám és a megmaradt testvéreim miatt.

Zaklatott fantáziájában a másik testvér képe ködlött fel.

Kop! Kop!
Kint a csunya, szürke csapadék és otthon gyorsan a fehérlelkű ifju. Körülötte lángkoszoru.

Mégis elaludt és dél volt, amikor felkelt. Az éjszakai esőt felszivta a meleg őszi nap, a bágyadsága elmúlt és életkivánság duzzadt fel maiból.

A rendbehozott félszerben egyedül volt.

A többiek dolgaik után mentek, restelte, hogy mindenki dolgozik a kenyereért, ő meg itt lézeng ostoba céltalansággal.

*

Amikor kilépett, szállásadójával, a timárral találta szemben magát. Nagy tenyerű, javakorabeli ember volt, apró szemű sárgán fénylettek.

Köszöntötte a leányt.

— Meg van elégedve a kovártélya, kisasszony?

— Jobb híján mit csináljon az ember!

Az ember gyanakvón, tompa, édeskés mosollyal körülnézett, nincs-e az udvarban valaki. A dögszagu telken két kutya szaglászott és egy cseléd-leány cipelt két veder vizet a kut felől. (Folyt. köv.)

Rádió műsor

Idő középeurópai
Kedd, október 1

Budapest. 9.15. Gramafonhangverseny. Suppé: A költő és paraszt. Puccini: Bohémélet. Kreisler: Liebesleid. Rossini: Szévilai borbély. Bizet: Carmen. Fats: Masken polonise. Glinka. Az északi csillag. Mascagni: Parasztbecsület. Verdi: Aida. Puccini: Tosca. Squire: Seienade. Bizet: Carmen. Strauss: Kék Duna keringő. Strauss: Rózsavag. Strauss: Művészet. Kalmár: Voltál-e májusban Bécsben. Strauss: Csókvalcer, Lehullott a rezgőnyárfa levele, Csak egy kis lány. Vékony deszka kerítés. Balázs: Két babonás két szemednek... Magasan repül a daru, Nekem olyan asszony kell, Száz szál gyertya. Kárpát—Melha: Megállok a templom előtt, Maros vize folyik csendesen, Nyisd ki babám az ajtót, Juhász legény, szegény juhász legény, Halvány sárga rózsá, E' ment a rózsám Amerikába. 9.30. Hírek. 12. Déli hangverseny. 12.05. A m. kir. honvédegyalozred hangversenye. 12.25. Hírek. 13. Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 14.30. Hírek, élelmiszerek. 15.30. Meseóra, hegedű és zongorasámok gyerekek részére. 16.45. Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 17.10. Szórakoztató zene. 18. Lukinich Imre dr. előadása: Magyarország történelme életrajzokban. 18.30. Mit üzen a rádió? 19.30. Vízvári Mariska Szigeti József naplójából olvas fel. 20.30. A Bécsi Rádió Adótársaság ötéves fennállása alkalmából rendezett ünnepség közvetítése. Közreműködnek a bécsi Filharmónikus Társaság és Lotte Lehmann kamaranékesnő és Piccaver Alfréd kamaranékes. Wagner: Mesterdalnokok előjáték. Beethoven: Eroica-szimfónia. 22.15. Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd Magyar Imre cigányzenekarának hangversenye.

Bécs. 20.30. Bécsi Filharmónikus Társaság előadása. 22. Népszerű hangverseny.

Berlin. 20.55. Rádiónégyes. Goldmark, Skrjabin és Gounod műveiből. 22.40. A királyi gárdaezred zenekarának háziünnepje.

Berlin. 19.30. Gramafonzene. 20.30. Offenbach műveiből.

Pozsony. 20. Operaábrándok. 21. Zenekari hangverseny.

Breslau. 20.30. Toreador c. vigerpera közvetítése. 21.35. Uj sanzo.

Brünn. 19.05. Házizenekar. Népravník, ünnepi induló, Glinka: Orosz mazurka, Noniuszko: Abránd a Halka c. operából. Chopin: Es-dur. Borodin: Orosz rapszódia. 21. Hangverseny. Mendelsohn—Bartholdy: Szentivánéji álom. Schubert: H-moll szimfónia.

Brüsszel. 20.15. Házizenekar hangversenye. Beethoven, Drbussy, Honneger, Ferrgud, Ravel, Liszt: 14. rapszódia. Haydn 7. szimfónia.

Bukarest. 21. Rádió szimfónikus zenekarának hangversenye. Verdi: Nebukodonozor, Massanat: Pittoreszk jelenetek, Smetana: Szimfónikus költemény. Csajkovszky: Trojka. Bizet: Az arlesli leány.

Frankfurt. 21. Őszi énekek, 22. Klasszikus oprrettekéből.

Hamburg. 20. Szimfónikus hangverseny.

Kassa. 20. Zeneközvetítés Pozsonyból. **Krakkó.** 19.20. Moniuszko: „A rejtelmes kastély” c. operájának közvetítése.

Lausanne. 20. Házizenekar hangversenye. Schubert, Bizet, Tosti, Massenet, Dworák műveiből.

Lipce. 20. Hangverseny. 21. Gramafonlemezek.

Milanó. 20.20. Operettzene.

München. 19.30. Rádiózenekar hangversenye. Poétikus szvit. Északi balladák hárfára. Abránd a Traviatából. Ariák a „Sors hatalmá”-ból.

Oslo. 23. Gramafontánzene.

Pozen. 19.20. Operaelőadás Kattoviczből.

Prága. 20.40. Hangverseny. Spontini: Nyitány a „Vesztazúz”-ból. Rossini: Szévilai borbély. Puccini: Gianni Schicchi. Mascagni: Parasztbecsület nyitány és a Siciliana. Rossini: Szemirámisz nyitány.

Róma. 21. Verdi: Aida előadása. **Stockholm.** 20. Operetthangverseny.

Struss. Offenbach, Lehár, Fall, Eysler műveiből.

Stuttgart. 21.45. Strauss János műveiből.

Torinó. 21. Verdi hangverseny. 23. Gramofonzene.

Toulouse. 19. Hangverseny. 19.30. Táncczene. 20.15. Spanyol és orosz dalok, 21. Carmen c. opera.

Varsó. 19.20. Kattoviczi műsor köv. **Wilna.** Séta Európán át. Különböző európai állomások közvetítése.

Zágráb. 20. Hangverseny közvetítése. **Zürich.** 21.20. Népszerű operett-dallamok.

Szerda, október 2.

Budapest. 9.15. Rádió házikvartettjének hangversenye. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 13: Pontos időjárás jelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerek. 14.0: Morse tanfolyam 16.10: Tot-Magyar nyelvtanítás. 16.45: Pontos időjelzés és időjárás jelentés, hírek. 17.10: dr. Meriter Ferenc felolvasása. 17.40 Magyar dalest. 19: Olasz Olasz nyelvtanítás. 19.3: Rádió amatőrpost. 20.15: Mascagni: Parasztbecsület című operájának köv. gramofonlemezek, a londoni Operaház énekesinek és zenekarának közreműködésével. 22.20 Honvédegyalozred hangversenye: Barna Schubert, Puccini, műveikből.

Bécs. 20: Ária és dalest.

Belgrád. 20.30: Hangverseny, Schubert: Rosamunda nyitány, Schubert: Az ő képe, Schubert: A lantos, Hornik: Horvát dal, Wagner Erzsébet imája stb.

Berlin. 20. Operaelőadás. Tyl Ulen-spiegelopera. Zene Mark Lothartól.

Boroszló. 21.30: Két egyfelvonásos.

Bukarest. 21: Duda-hangverseny. Ci-orobea román dalokat ad elő. 21.30: Konferálás. 21.45: Drozdwska Julia, az opera énekesnőjének hangversenye. 22.15: Seidmann gondorkaművész hangversenye. 22.50: Időjárás és hírek.

Kassa. 21: Hangverseny Prágából. 22.15: Helyi hírek, magyaryelvű hírek.

Königsberg. 21: Gustáv Kneip és Rudolf Lombard „Orpheus” c. hangjátékának közvetítése 22.30: Táncczene.

Lahti. 21.05: Gordonkahangverseny. 21.25: Hangverseny. 1. Bendigs: A der-visek tánca. 2. Lebedjev: Mikor a balalajka szól. 3. Galkine: Szerenád. 4. Er-vitte: Spanyol induló.

Lipce. 20. Lothar „Tyl” c. operájának közvetítése a charlottenburgi Városi Operából. 22: Hírek, szórakoztató zene.

Milano. 20.25: Könnyű zene. 21: Vig-játék. 22.10: Varieté-zene.

München. (583 m.) 21.40: Szórakoztató házi hangverseny. 22.45: Táncczene.

Nápoly. 21.2: Hangverseny.

Pozsony. 20.00: Szórakoztató zene. 21. Hangverseny Prágából. Időjelzés, hírek.

Prága. (487 m. 5 kw.) 11.15: Gramafonzene. 21: Hangverseny.

Róma. 21: 1. Van Westenont: Elő-játék Pergolesi egy témája fölött. 2. Massenet: Pittoreszk jelenetek. 3. Monolog. 4. Spontini: Olimpia-szimfónia. 5. Mascagni: Irisu-ábránd. 6. Olasz művészek gramafonlemezei. 7. Saint-Siens: Katonai induló az Algiri Szvítből. 8. Ponchielli: Gavott. 9. Satlustr: Himnusz. 10. Táncczene.

Varsó. 20.30: Szólisták hangversenye. 1: Vivaldi: Hangverseny két hegedűre 3 tételben. 2. Suk: Menüett. Rachmaninow: Humoreszk. Paderewski: Sarabande és capriccio. Zarebski: Polonaise. 3. Bull: Melodie. Kreisler: Polichinelle. Leclair: Sarabande és tambourin. Hubay: Cigányfantázia. 22.45: Táncczene Vilnából.

Bécs. 8: Olszneska—Schippert ária- és dalestjének közvetítése. Utána esti hangverseny.

Zágráb. 20. A cseh filharmonikusok hangversenyének közvetítése Prágából. 22.10 Könnyű zene.

Zürich. 22.50. Házizene.

Zongora- és hegedűiskolák

valamint az összes többi kották legolcsóbban kaphatók

Király

zenemű-szaküzletében

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii Főter 15

Szerkesztőség
Strada Baron L. Pop
(Telefon 9)
— Éjjeli telefon (X)
ELŐFIZET
Egész évre
Félévre —
Negyedévre —
Egy hónapra —

X. évfolyam *
1929
Október 2
5689 év E

Timeo D

Ments meg uram az ellenségeimmal! A Viitorul beállott közé és eles támadomány ellen a legutó lengések miatt. A l ujjabb magatartása határára mozog, am sen nevetnének, ha a a miénk. De megír szó, mi vagyunk a pártok egymás köz aszerint használnak natnyi céljaiknak m mai száma ökölnyi zik a zsidó-kérdés hogy a zsidóság n keseredve a kormány vassa a Maniu-k tervszerűen erősíti a galmat, amelynek l vojnik-szervezetek. a bukovinai vereked tak. A liberális sajtó színteséget és nyílt anánytól ebben a ké Távól áll tőlünk védelmünkbe vegy mányt. Ez a korm sok szempontból hoz dóságnak s a leg tényleg nagy elkése A Maniu kormányt Szentül hittük, hogy párt uralomra jutás tét fogja jelenteni a kisebbségek életébe mányzat egész gépe mokrácia szelleme nos, ezek a remén mértékben értek va zunk az igazságnak tással, hogy a nem mányzása alatt nem vult a helyzet. Eg excesszusokig viszo volt az országban s táció is megfelelő szorítva. A korrup ha kismértékben, de előbbre jutottunk. sok becsületes igye mányánál s ha a h vúlása még nem és kább annak a teri szónhető, amelyet a hiskötő vette át, m nyának.

Ezzel korántsem hogy nincsen pan ellenkezőleg, tele v séggel, sérelmekke hogy a liberálisok günkben és a mi csolnak politikai tó many ellen, ez tu még a mi elvadt határain is. A lib minden kormányz ver, zsidó könny jelzi, akiknél törv hogy mihelyt az or mögöttük nyomba nyék jelenik meg geteg, ezektől a juk azt a jogot, h támadási bázisul many ellen. A ré juk mi is: félünk ajándékot is hozn többet árt, mint a Mi mindazok e